ПОЛІТИЧНІ ПРИНЦИПИ

diasporiana.org.ua

ПОЛІТИЧНІ ПРИНЦИПИ І. П. БАРЯНОГО

Упорядкував
за матеріялами «Наших Позицій»
Кость Гіммельрейх

Видання Осередку УРДП в Мельборні

1968.

Друковано в друкарні часопису
«Українець в Австралії», Мельборн.
225 Sydney Rd., Coburg, Vic.

ВСТУП

Потреба нагадати суть поглядів славної пам'яти І. Багряного, виникла через занадто довільне трактування його тверджень, які лежать в основі світогляду УРДП. Упорядчик цих головних, на його думку тверджень, не претендує на те, що вже до них не може бути нічого добавлено з праць І. Багряного. Проте, упорядчик зовсім певен, що викинути з вищенаведених тверджень нічого не можна, не спотворюючи думок Багряного, а тим самим і політичних принципів УРДП.

Минуло п'ять років по смерти Івана Павловича Багряного. Здавалося б і не довгий час, але досить нерівний для тих, хто продовжує його й нашу справу — справу Української Революційної Демократії.

Нерівність, цих п'яти років, полягає в тому, що на декого почали діяти впливи із сторони. Впливи про потребу перебудови чи й просто ревізії **«БАГРЯНІЗМУ»**, з огляду на зміни, що буцімто заіснували від моменту заснування УРДП.

Не заперечуючи потреби деталізації і розробки деяких думок Багряного, я все ж маю сумнів, що навіть двадцятирічна «старість» деяких тверджень дає підстави не то що до ревізії, але й до перегляду їх.

Передбачення Багряного й його висновки були настільки далекосяглими, що потребували аж 20 років для деяких «політиків», щоб зрозуміти їх; а до декого усвідомлення ще лише дойде в майбутньому. Отже можна сказати, що не твердження застарілися, а дехто за двадцять років до них ще не доріс.

Ніяк не треба забувати, що покійний Іван Павлович до самої своєї смерти постійно розробляв свої ж твердження, ввесь час не спускаючи пильного ока з процесів і подій в Україні та в усьому світі. Він чутливо сприймав зміни в настроях не лише тих, що «під КП(б)У і комсомолом», а й тих, що в самому КП(б)У і комсомолі.

Та не дивлячись на те, жодне з його тверджень, навіть двадцятирічної давности, не зазнало з його сторони, найменших суттєвих змін. Тому сміливо можна твердити, що часу, який минув,

ледве було досить на підтвердження ним сказаного.

Проте, як пригадувати то й пригадувати. Якщо комусь хочеться назвати повторення вже сказаного — переглядом, то нехай буде й перегляд.

Всі свої твердження І. Багряний поділяв на дві категорії. Одні відповідають на запитання **ЩО**, другі — на запитання **ЯК**. Не рідко в одному й тому ж твердженні є і ЩО і ЯК разом.

Роблячи цей конспект з праць І. П. Багряного, що вміщені в журналі **«Наші Позиції»**, упорядчик намагався зконденсувати суть до максімума.

Зауваги упорядчика взяті в дужки з його ініціялами.

К. Гіммельрейх.

ХТО МИ?

1. У «Наших Позиціях» ясно і чітко зазначено, що ми є політична партія, а не світоглядова секта того чи іншого напрямку. «Н.П.» ч. 23 стор. 60.

2. Якщо розглядати всю сукупність українських політичних партій, то ми сидимо на лівому крилі, але не в соціялістичному секторі. «НП» ч. 1, стор. 21.

(Ми в тій частині, яка дійсно репрезентує інтереси найширших народніх мас, а не купки фанатиків, що хотять ощасливити людство підганяючи його силою під ту чи іншу утопійну теорію. Яскравим прикладом такого ощасливленням є практика здійсненого соціялізму на основі марксових теорій в їх ленінській інтерпретації, та російському виконанні.

П'ятдесят років тому соціяльну структуру світу уявляли собі як піраміду, якої найширша й наймасовіша частина складається з найбідніших прошарків.

Соціяльна структура суспільства в країні здійсненого соціялізму ні в чо-

му не змінила своєї форми за ці 50 років. Там вона й надаліл лишається у формі піраміди, але з багато грубшою основою, за рахунок осівшої середньої частини, й багато гострішим шпилем ніж раніш.

Соціяльна структура суспільств, поза країною здійсненого соціялізму, безупинно змінює свою форму. Сьогодні, у багатьох країнах, вона більше нагадує за формою цибулину ніж піраміду. Тому репрезентанти найширших верств народу не мусять сидіти на самому лівому кінці, а поступово пересуваються до центру осі, якщо вони хотять репрезентувати інтереси найширших мас. К.Г.)

3. Ера ортодоксальних соціялістичних рухів сьогодні на закаті. Ортодоксальний соціялілзм став на шлях найдивовижніших компромісів, перетворившись в доктрину повзучу, пристосовницьку, що ратує сьогодні більше за свій престиж ніж за справжні інтереси людства. «НП» ч. 1 стор. 5.

4. Початком нашої історії є епоха великого українського відродження двадцятих років, епоха українського

ренесансу. Там наше ідейно-політичне коріння. Виросши з цього коріння ми перейшли всі жахи колективізації, розкуркулення й сталінських чисток. Наші ідеї виношувались нами по тюрмах і навколо них, по концентраках і навколо них в тяжкій нерівній боротьбі з комунізмом і гітлерівським націонал-соціялізмом. («НП» ч. 1 стор. 26).

5. Ми вийшли з світу, що в своїй основі наставлений проти соціял-комунізму і в той же час є в своїй тенденції лівий, сугубо демократичний. Через те ми не можем бути, а ні угодовцями до світу комуністичного, а ні п'ятою колоною капіталізму чи тим паче оплотом будьякої реакції. («НП» ч. 1, стор. 10).

РОЗДІЛ II.

НАШЕ ПОЛІТИЧНЕ КРЕДО

6. Будучи політичною партією, а не світоглядовою сектою, того чи іншого напрямку, ми відкидаємо всяке теоретичне доктринерство й прагнемо об'єднати навколо себе все те, що поділяє

наші програмові засади, які починаються з такого положення:

Українська Революційно-Демократична Партія є партія трудового народу, яка першим і головним своїм завданням ставить виборення національної свободи і незалежности для української нації в цілому, як першої передумови для її існуваня та історичого розвитку. («НП» ч. 1, стор. 56 та «НП» ч. 23, стор. 60).

7. Будучи партією політичною, а не світоглядовою, ми прагнемо синтезувати все, що витримало пробу життя з усих філософських напрямків і систем. («НП» ч. 23, стор. 61).

8. В своїй діяльності ми виходимо з того принципу, що український нарід будучи одною з більших в Европі націй мусить сам виковувати свою долю не чекаючи ні від кого «визволення». Також він має виконати ролю суб'єкта, а не об'єкта, в питанні перебудови світу і зокрема Сходу Европи. («НП» ч. 1, стор. 4).

9. Сьогоднішній світ роздертий на дві половини не лише ялтинською уго-

дою, що поділила світ на сфери впливу, а й в свідомости людей.

На одному полюсі, цієї свідомости, стоїть кремлівська кліка та її квислінґи, що з тих чи інших причин колябоpують з кремлем по обидва боки залізної заслони. На другому полюсі стоїть весь прогресивний світ і в першу чергу, як це не парадоксально, світ підкомуністичний, що в своїх прагненнях і тенденціях є найбільш проти комуністичним, а разом з ним і ми. («НП» ч. 1, стор. 7—8).

10. Існує досить дивовижна концепція соціялістів, які за всяку ціну бажають лишитися непогрішимими соціялістами і пропонують, при знесенні большевизму зберегти всі його «надбання» у формі соціяльно-економічної соціялістичної структури.

З нашого погляду це є ніщо інше як більшовицький хвостизм, крайній опортунізм. Бо ніяке знесення большевизму без знесення основи на якій він стоїть, з якої виростає і живиться, не можливе. Згадана концепція — це є концепція так званих «соромливих соціялістів», які за всяку ціну хотять лишитися не-

погрішимими в своїх поглядах. («НП» ч. 1, стор. 16).

11. Не дивлячись на таку дивовижну концепцію соціялісти все ж таки твердять, що в СССР то ніякий соціялізм. Але факти уперта річ. Бо якщо трактувати соціялізм, як соціяльно-економічну концепцію, як безвласницьке суспільство з централізованим плянуванням та розподілом, то в СССР таки соціялізм. («НП» ч. 1, стор. 12).

12. Не дивлячись на таку подвійну роздертість світу (територіяльну і в свідомости) всежтаки через Европу й Азію проходить виразна демаркаційна лінія. По один бік царство соціялізму. По другий бік весь інший світ, що жде своєї черги.

Очевидно ми з усіма тими, хто об'єднується проти комуністичної аґресії, хто мобілізує всі сили для знесення й перебудови світу комуністичної деспотії на демократичних засадах. Ми проти всіх тих, хто стоїть, чи стане, по комуністичному боці. Інтересами нашої української справи, інтересами нашого національного визволення і унезалеж-

нення визначаються всі наші за і проти. («НП» ч. 1 стор. 8-9).

РОЗДІЛ III.

МИ І РОСІЯ

13. Силою, ворожою самій ідеї України є Росія разом з усіма її ідейно-політичними прибудівками в усьому світі. До того Росія сьогоднішня, як також Росія вчорашня й Росія завтрішня. Точніше кажучи російський імперіялізм не змінний в своїй основі, а лише змінний у своїх формах. («НП» ч. 5, стор. 29).

14. Наші націоналістичні політики ототожнюють більшовизм і російський імперіялізм з російським народом. Це є трагічна помилка. А якби навіть так і було, то ми ніколи не мусимо забувати, що нашим завданням є послабити ворога, а не підсилювати його перед боєм. Саме тому кожна справжня революційна протибільшовицька сила мусить шукати контакту з російським прогресивними революційними силами. Самозрозуміло без ніяких поступок в

наших національних позиціях. («НП» ч. 5 стор. 29).

РОЗДІЛ IV.

НАШІ ЗАВДАННЯ

15. Стоїмо на принципі, що — доки за справу виборення й збудування Української Держави не візьмуться українські селяни й робітники, — то доти ніякої української держави не буде.

(Тобто, доки справа відродження української державности не буде справою найширших мас українського народу, доти того відродження не настане. К.Г.) («НП» ч. 2 стор. 5).

16. А щоб виступити їм єдиною кагортою, єдиним національним монолітом і щоб свої національні інтереси вибороти, українським робітникам і селянам потрібна залізна організація.

Якщо ми такої партії не створимо, значить ми нічого не варті. Значить ми якесь «плачуще, деклямуюче, співаюче» інтелігентсько - націоналістичне непорозуміння. А особливо коли ми ще й чинимо опір тій єдино доцільній тен-

денції, — тоді ще гірше. Але всякий тут опір мусить бути немилосердно розтрощений.

Розбудувати таку партію, яка б дала українському народові залізну організацію і успішно повела б його до бою за національну свободу і незалежність, це і є наше завдання.

Для цього й створена УРДП Такою партією вона задумана. І для цього її треба всими силами берегти, кріпити і розбудовувати. («НП» ч. 2, стор. 6).

17. Ми не ставимо ставку на війну. Ми ставимо ставку на революцію в СССР. Війна, з нашого погляду, може бути тільки щаблем до повного розвалу російської імперії, одною з передумов. Одначе, твердимо, що повного визволення поневолених націй і України можна досягти лише при повному ідейно-політичному розгромі російського червоного й будь якого іншого імперіялізму. А це не можна здійснити ніякими атомовими бомбами. Це може бути здійснене лише великою народньою революцією. Через те для нас, як для революційної партії, остання є першою

стратегічною метою. («НП» ч. 5, сторінка 30).

18. Ясно і очевидно, що сама революція не є для нас самоціллю. Вона є лише найголовнішою передумовою, без якої українська справа, на наш погляд, не може бути розв'язана. («НП» ч. 5, стор. 31).

19. Здібність вийти на ешафот і сказати смерті у вічі про вірність своїм ідеям, ось той наріжний камінь, та підвалина, тої фундамент, на якому має стояти ціла будова нашого руху. Велика боротьба основана на великій вірі потребує завжди великої вірности, безкомпромісовости й готовости йти на найбільші жертви. («НП» ч. 5, стор. 12).

20. СССР є велетенським вузлом кричущих соціяльних, національних і ідейно-політичних протиріч, породжених самою марксо-ленінською доктриною соціял-комунізму. В цих протиріччях і лежить та могутня революційна підойма, якою можна режим в СССР перекинути геть. («НП» ч. 1, стор. 13).

21. Якщо ми хочемо мати успіх, якщо ми є справді революційна сила, мусимо хапатись за цю підойму. Му-

симо всю політику і ідеологію будувати на основі згаданих протиріч, породжених самою доктриною, в пляні максимальної мобілізації народніх мас в СССР на тотальне знесення зненавидженої ними, соціяльно-комуністичної тюрми народів. («НП» ч. 1 стор. 15).

22. Революція в СССР піде шляхом реставрації і піде тільки цим шляхом. Це буде реставрація від сталінського соціялізму. Це буде реставрація демократії. Це буде реставрація людських свобід і людських прав, аж до права на приватну ініціятиву. Аж до реставрації права людини вибірати добровільно між соціялізмом, комунізмом, капіталізмом і любою іншою господарською системою.

Справді революційна партія мусить собі це усвідомити і саме це поставити на своїх прапорах. («НП» ч. 1 сторінка 16-17).

23. Наше завдання — не знайти шлях до «найпрогресивнішої» соціялістичної якоїсь «непогрішимої» теорії, а до авангарду мас і насамперед української нації, поставивши революційним девізом їхні прагнення і устрем-

ління. Не жахаючись навіть реставрації, якщо революційна доцільність, тієї реставрації, очевидна і безсумнівна. («НП» ч. 1 стор. 3).

24. Наше завдання зробити вірну оцінку укладові сил там, охопити революційні тенденції, що визрівають в глибині міліонів насамперед нашого народу і вчепитись в ці тенденції, як за архімедову підойму, щоб нею підважити і перекинути геть той світ насильства і нечуваної жорстокости, світ соціялістичної брехні і комуністичного замилювання очей, світ потоптання найелементарніших людських прав. («НП» ч. 1 стор. 3).

25. Якщо ми ставимо ставку на революцію, то мусимо перекинути мости в найглибше совєтське запілля, на територію СССР, вростаючи там в народній грунт і розбудовуючис ідейно та організаційно. («НП» ч. стор. 32).

26. Нашим завданням є систематично забивати клин між ВКП(б) та російським народом, не даючи можливости більшовикам зв'язати російський нарід з партією Тобто робити протилежне

тому, що намагається зробити ВКП(б). («НП» ч. 5, стор. 40).

27. Якщо ми прагнемо здобути Україні незалежність, ми мусимо виключити громадянську війну за всяку ціну. До наймогутніших засобів усунення такої війни належить ідея УНР, як форми співдії й консолідації всіх українських політичних партій на еміграції. («НП» ч. 5, стор. 46).

28. Щоб успішно боротися і перемагати, щоб розв'язати кожне завдання, яке ставлять перед нами умови нашої боротьби сьогодні, завтра і в дальнішому майбутньому, — ми повинні повсякчасно добирати і виковувати новий тип української людини — політика і борця, провідника, командира, лідера мас. Лідера, що вмів би не гнати києм, а вести ті маси. («НП» ч. 5, стор. 48).

РОЗДІЛ V.

ЯК ВИКОНАТИ НАШІ ЗАВДАННЯ?

29. В основі методів нашої боротьби лежить принцип, що кожної мети можна досягти лише гідними засобами. Велика шляхотна мета потребує і відповідних засобів. («НП» ч. 5, стор. 12).

30. Туман ілюзій, — заснований на щирій, але наївній вірі, що хтось вибоpe й дасть Україні свободу і незалежність, — розвіявся. Той туман утворився від хибного уявлення, що весь світ справедливий і демократичний немає більше нічого робити, як дбати про нас. («НП» ч. 5, стор. 15).

31. Справа України лишається справою самої України. І якщо Україна сама себе не поставить тепер, а особливо завтра, при великій збройній розгрі, в центрі уваги всупереч чиїм би то не було розрахункам, то ніхто її не поставить. Отже єдина ставка, яку ми можемо ставити, це є ставка на наш нарід на його внутрішні сили. («НП» ч. 5, стор. 16).

32. І ось, застановляючись над цим,

казали і кажемо: Проблема успішної боротьби за українську справу — це проблема включення всіх кадрів в політичний актив нації, в велику революційно-визвольну акцію. Розглядаючи політичні кадри українського народу в підсовєтській Україні ми твердили й твердимо, що ті кадри високого політичного, фахового і державницького вишколу. Вони в армії, державному апараті і на виробництві. Вони ж по Сібірах, тюрмах і концентраках. Ті кадри сьогодні є під єгидою КП(б)У і комсомолу, тобто під їхньою командою, але не в їхньому посіданні. Той, хто опанує ці кадри, той хто матиме з ними орґаничний контакт (очевидно не про контакт з переконаними комуністами й комсомольцями йдеться), той сміло може вступати в боротьбу за українську Державу. За ці українські кадри, а найперш за українську молодь мусимо зводити бій з комуністичною духовою диктатурою, з Кремлем і його експозитурою. («НП» ч. 1, стор. 26-28).

33. Щоб виграти боротьбу за кадри українського народу, ще до вирішального бою, треба стати лицем до того

світу з якого ми прийшли сюди, де лежить наше коріння і ввесь центр ваги нашої справи, де лежить рація нас як політичного руху. Тобто стати лицем до того світу який нас породив як свого антипода і могильника і зруйнувати який та збудувати на його місці новий — є наше призначення. («НП» ч. 1, стор. 3).

34. Щоб поєднати всі соціяльні і національні елементи українського народу в єдину націю, щоб щільно поєднати місто з селом, мусимо написати на своїм щиті великий девіз українського не расового, а теріторіяльного патріотизму. («НП» ч. 5, стор. 36).

35. У всіх своїх міркуваннях та накресленнях будемо виходити з єдино правильної позиції з штандпункту сьогоднішньої України. А робитимемо це виходячи з другої істини, що чітко розробленої стратегії й тактики потребуватимуть не ті, що будуть за тридев'ять земель десь в наймах, а ті, що будуть боротися на Україні не залежно від того скільки їх буде. («НП» ч. 5, сторінка 14).

36. Внутрішні сили України знахо-

дяться не лише в етнографічній окремішности, а й в господарсько економічній. Говорячи про українську націю, ми маємо на увазі все, що там є з усіма їхніми плюсюми й мінусами, про тих, хто населює українську землю, те, що в тій УССР живе, бореться, змагається, творить якісь матеріяльні вартости, мучиться і умірає, виповнюючи собою тюрми і концентраки. («НП» ч. 5, сторінка 22).

37. Колосальним плюсом є, що в соціяльному розрізі український нарід нині становить собою соціяльно однорідну масу без гострих внутрішніх клясових протиріч в собі. Крім кляси трудівників (спролетарізованого селянства, робітників і трудової інтелігенції) всі інші клясові верстви на Україні сьогодні не існують, якщо не рахувати чужої верстви правлячих, касти совєтських вельмож та пануючої бюрократії, що уособлює собою апарат гноблення та експлуатації широких народніх мас. («НП» ч. 5, стор. 25).

38. І нарешті маємо не малі національні сили на еміграції. Правда ця еміґрація пересварена і пережерта,

охоплена лихоманкою громадянської війни, але коли ту війну виключити, коли ту еміґрацію об'єднати до спільної єдиноспрямованої акції, то вона може відіграти дуже позитивну ролю. Сили, що перебувають на еміґрації є до певної міри національним капіталом. Ходить лише про те, щоб той капітал не пропав марно. («НП» ч. 5, стор. 29).

РОЗДІЛ VI.

НАШІ СПІЛЬНИКИ

39. Стремління поневолених народів порвати залізні пута й визволитись — є найхарактернішою рисою світу комуністичного. І саме тому, саме в цьому світі Україна має найвірніших і найсерйозніших своїх союзників, в особі всіх тих народів, що ділять з нею однакову долю. («НП»ч. 5, стор. 19-20).

40. Частина тих союзників ще вчора були дрібними імперіялістами й були ворожі Україні. Але багато змін відбулося за останні часи та ще й відбудеться в середині цих націй. Та якби там не було, це будуть союзники, хоч

і часові, але вірні принаймні на період боротьби з спільним ворогом за національне визволення. («НП» ч. 5, сторінка 20).

41. Друга група наших спільників— це ті народи, що від століть ділять з Україною однакову долю. Великої ваги завданням є об'єднати їх в єдиний революційний бльок. Такий бльок може бути міцним, тривалим і надзвичайно боєздатним. Справу організації, такого бльоку, мусить довершити Україна, її політичні сили. («НП» ч. 5, сторінка 34).

42. Але здійснити це — об'єднати всі поневолені імперіялістичною чи комуністичною Москвою народи в єдиний революційний бльок — українці зможуть при одній умові, коли самі будуть монолітні й об'єднані. Справа створення єдиного національно-революційного фронту настільки важлива, що мусить бути будьщо досягнута. («НП» ч. 5 стор. 34-35).

43. Для керівництва єдиним національним фронтом, як в період підготовки до революції так і в момент вирішальної боротьби мусить бути створе-

ний єдиний революційний центр. («НП» ч. 5, стор. 36).

РОЗДІЛ VII.

ОСНОВНА КОНЦЕПЦІЯ ДІЇ

(Не лише на Сході, а й перед зовнішнім світом)

44. Мусимо скапіталізувати всі надбання, що їх попри всі втрати, має український нарід. Державницьке мислення українського народу мусить бути максимально скапіталізоване. Боротьба мусить бути зорганізована не як боротьба зденаціоналізованих поневолених безбатченків, — для яких щойно треба відкривати Україну, — а як боротьба українського державного народу проти узурпації його прав і свободи, завойованих ним в попередній революції. («НП» ч. 5, стор. 36-37).

45. Всі надбання треба вважати за надбання українського народу, оплачені його кров'ю. До таких надбань в першу чергу належить — об'єднання всіх українських земель в одну цілість та встановлення по останній війні нових

кордонів України на підставі ратифікованих договорів з сусідами. Це здобуток нічий інший, як українського народу, досягнений кров'ю його солдат. («НП» ч. 5, стор. 37).

46. Факт приналежности України до ООН має колосальне значення. Юридично виходить, що Україна, в тих межах, які вона має, визнана всім світом як факт міжнародньо-політичний. Отже зовсім неможливо буде російським імперіялістам, теперішнім і всім майбутнім, викреслити Україну з числа світових націй. («НП» ч. 5, стор. 44).

РОЗДІЛ VIII.

ЗМІНИ В СССР.

47. Аполегетика ленінізму спірається великою мірою на «факти» нібито великих «змін» в СССР, на великі звороти політики КПСС, та ще більші перспективи від можливих перемін через застосування ленінізму. Аполегетика ленінізму йде по лінії совєтської пропаганди і хоче того чи не хоче, робить якраз політику КПСС, ллє воду на

млин «колективного керівництва».

Аполегетика ленінізму фактично скерована (вільно чи не вільно) на ідейне роззброєння всіх антикомуністичних, антиімперіялістичних, антимосковських сил. («НП» ч. 24, стор. 4).

48. Так довго, як довго не будуть змінені виробничі відносини в СССР, а з ними й відносини політичні, соціяльні й національні, так довго ніяких суттєвих змін немає й не може бути. («НП» ч. 24, стор. 4).